

Доконтактна профілактика ВІЛ-інфекції (ДКП) - інформація для клієнтів

ДКП = Д – до, К – контакту з ВІЛ, П (Prophylaxis) – медикаментозна профілактика для запобігання інфікування

Ця інформація призначена для користувачів доконтактної профілактики (ДКП) ВІЛ-інфекції та тих, хто розглядає можливість її застосування.

ДКП

- передбачає використання ліків, які запобігають інфікуванню у людей з підвищеним ризиком інфікування ВІЛ.
- Вона призначена для ВІЛ-негативних людей віком від 15 років.
- забезпечує безпечний і дуже ефективний захист від ВІЛ-інфекції при правильному прийомі, менш ефективна для тих, хто пропускає прийом препарату.

Існує підвищений ризик інфікування ВІЛ у людини, яка:

- має статевого партнера з ВІЛ-інфекцією, який не досягнув вірусної супресії за допомогою лікування
- належить до групи ризику (наприклад, сексуально активні чоловіки з іншими чоловіками, працівники комерційного сексу, споживачі ін'єкційних наркотиків тощо)
- вживає ін'єкційні наркотики (внутрішньовенно) та користується спільним шприцом
- має незахищений секс з людиною, яка вживає ін'єкційні наркотики та користується спільним з нею шприцом
- не завжди і не з усіма сексуальними партнерами користується презервативом
- мала статеві контакти з більш ніж одним партнером за останні 6 місяців
- має статевого партнера, який має інших статевих партнерів і має підвищений ризик інфікування ВІЛ
- мала статевий контакт під впливом алкоголю або рекреаційних наркотиків
- мала іншу інфекцію, що передається статевим шляхом (сифіліс, гонорея, герпес), або мав партнера з інфекцією, що передається статевим шляхом.

ДКП показана ВІЛ-негативній особі, яка:

- має статевого партнера з ВІЛ-інфекцією, у якого не досягнуто вірусної супресії за допомогою лікування АБО
- є сексуально активною, належить до групи населення з високим рівнем захворюваності/поширеності ВІЛ-інфекції та мала протягом останніх 6 місяців незахищений вагінальний або анальний секс з одним або кількома партнерами, АБО
- має статевого партнера з одним або кількома факторами ризику інфікування ВІЛ, АБО
- має інфекцію, що передається статевим шляхом (лабораторно підтверджену, анамнестичну або симптоматичну), АБО
- була направлена на постконтактну профілактику ВІЛ (ПКП - застосування антиретровірусних препаратів після ризикованого контакту або контакту з ризикованим біологічним матеріалом з метою запобігання інфікуванню ВІЛ), АБО
- сама активно попросить ДКП.

Ті, хто хоче уникнути інфікування ВІЛ, повинні використовувати наступні практики, в ідеалі – в комплексі:

- використовувати презерватив і змащувальний гель, в ідеалі завжди і з усіма статевими партнерами; це також забезпечує захист від інших інфекцій, що передаються статевим шляхом
- займатися сексом лише з одним партнером; обидва партнери повинні пройти тест на ВІЛ, повідомити один одному результат і домовитися не мати інших партнерів
- якщо партнер є ВІЛ-позитивним, він повинен отримувати ефективне лікування від ВІЛ-інфекції - якщо він лікується щонайменше 6 місяців і неодноразово не має ознак наявності вірусу в крові, ризик інфікування майже виключений. До цього, якщо є сумніви щодо того, чи приймає партнер ліки і які результати, бажано захистити себе додатково (презерватив, PrEP)
- якщо ви споживаєте ін'єкційні наркотики, завжди використовуйте новий або стерильний ін'єкційний інструментарій; це також захистить вас від інфікування гепатитами В і С.

Хто не може використовувати ДКП?

- ДКП не можуть використовувати люди, які вже мають ВІЛ-інфекцію; вони повинні отримувати повне противірусне лікування ВІЛ-інфекції
- людям зі зниженою функцією нирок

Від чого не захищає ДКП?

- ДКП не захищає від інших інфекцій, що передаються статевим шляхом (таких як сифіліс, гонорея, хламідіоз тощо), тому рекомендується використовувати презерватив
- ДКП не захищає від гепатитів А, В, С, які передаються статевим шляхом або через кров – бажано пройти вакцинацію від гепатитів А і В, у разі вживання наркотиків використовувати новий або стерильний ін'єкційний інструментарій
- ДКП не захищає від вагітності – рекомендується використовувати презерватив, гормональну контрацепцію або ВМС

Умовою початку ДКП є особисте рішення клієнта приймати ліки та регулярно відвідувати лікарів, зокрема здавати аналізи крові.

Необхідні обстеження:

Умовою початку ДКП є здача тесту на ВІЛ, який необхідно повторювати кожні 3 місяці.

Перед початком ДКП також проводяться інші обстеження для перевірки:

- функції нирок (повторюється кожні 6 місяців)
- наявність інших захворювань, що передаються статевим шляхом (сифіліс, гонорея, хламідіоз; повторюється кожні 6 місяців)
- наявність вірусу гепатиту В і С (повторюється раз на рік)

Практичні поради для користувачів ДКП:

Зберігання ліків:

Ви отримаєте препарат у флаконах по 30 таблеток та вологопоглинач. Зберігати препарат рекомендується при температурі 15-30 °С, тому

- не зберігайте препарат у занадто гарячому (наприклад, в автомобілі) або занадто холодному (наприклад, в холодильнику) середовищі, під прямими сонячними променями або в місцях з підвищеною вологістю
- зберігайте препарат у флаконі з вологопоглиначем; у дозаторі можна приготувати 7-денний запас таблеток

Прийом препарату:

- Таблетки можна приймати у будь-який час – під час їжі, після їжі та натщесерце
- якщо ви забули прийняти таблетку, прийміть її, як тільки згадаєте
- якщо ви не знаєте, чи прийняли таблетку, час від часу приймайте по дві таблетки. Ніколи не приймайте більше двох таблеток на день
- якщо ви згадаєте про прийом лише наступного дня, не потрібно приймати дві таблетки в цей день – прийміть одну, як зазвичай
- Алкоголь або речовини, що викликають залежність, не впливають на дію ДКП
- У разі блювання: якщо таблетку помітно виблювали, зачекайте щонайменше годину після того, як блювота вщухне, і прийміть нову таблетку. Якщо блювота виникла більш ніж через годину після прийому таблетки і ви не бачите блювотних мас, прийміть ще одну таблетку наступного дня, як зазвичай.

Процедури, які полегшують регулярний щоденний прийом ДКП

- приймати таблетки в один і той самий час кожного дня
- разом зі звичайною щоденною активністю (наприклад, чищенням зубів, завжди після вечері, на початку телевізійних новин)
- з регулярним налаштуванням будильника на мобільному телефоні
- використовувати дозатор ліків одночасно з іншими ліками
- мати при собі достатню кількість запасних ліків при плануванні ночівлі поза домом та під час подорожей.

Побічні ефекти:

Один з десяти користувачів ДКП протягом декількох днів на початку відчуває легкий дискомфорт, який не вимагає припинення прийому ДКП і майже завжди минає протягом місяця:

- **шлунково-кишковий дискомфорт:** нудота, блювання, діарея, переймоподібний біль у животі, здуття живота
- зниження апетиту, **запаморочення, головний біль, біль у суглобах.**

Один з 200 користувачів ДКП стикається із:

- підвищенням рівня креатиніну в сироватці крові; зазвичай повертається до нормальних значень після припинення прийому ДКП – тому необхідно регулярно контролювати функцію нирок

В середньому, застосування ДКП призводить до:

- **1% зниження щільності кісткової тканини** (витончення кісток); нормалізація відбувається після припинення прийому ДКП. У дослідженнях не було виявлено підвищеної частоти переломів.

Форми ДКП

Щоденний режим прийому

- Клієнт приймає 1 таблетку регулярно в один і той самий час кожного дня
- На початку потрібен певний час для досягнення захисних рівнів препарату, тому принаймні перші 7 днів клієнт повинен захищати себе від інфікування ВІЛ – дотримуватися правил безпечного сексу та використовувати презерватив

Режим прийому «на вимогу», за потребою

- клієнт приймає 2 таблетки за 2-24 години до запланованої ризикованої сексуальної активності, третю таблетку – через 24 години після першого прийому препарату, четверту таблетку – ще через 24 години,
- у разі продовження статевого життя протягом додаткових днів приймати по 1 таблетці щодня до дня останнього статевого акту. Після цього слід продовжити прийом наступною бустерною таблеткою через 24 години і наступною бустерною таблеткою через 48 годин.
- у випадку наступної статевої активності: якщо вона відбувається більш ніж через тиждень, приймаються 2 таблетки за 2-24 години до статевого акту. Якщо з моменту останнього застосування препарату пройшло менше тижня, приймається 1 таблетка за 2-24 години до статевого акту. В обох випадках продовжується прийом наступної таблетки через 24 та 48 годин.

Контактні дані вашого центру ДКП: **588 445 620 / 588 445 621**

Інфекційне відділення Оломоуцької факультетської лікарні
Zdravotníkù, 248/7, 779 00 м. Оломоуць
Тел. 588 445 620

Підготувала: prim. MUDr. Мартіна Кундшофська